

ELOFIZETÉSI ÁRA		FŐSZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
EGÉSZ ÉVRE	12.— K.	DR. BISCHITZ BÉLA	BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
FÉLEVRE	6.— K.	ÜGYVED.	TELEFON 108—00.
	NEGYED ÉVRE		HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.
	EGYES SZÁM		
	3.— K.		
	—60 K.		

Lesz állami szénbányászat.

Egyelőre megállapodottnak tekinthető a magas kir. pénzügyminiszterium álláspontja a tekintetben, hogy az állami szénbányák megmaradnak állami kezelésben. Mint alább, hirrovatunkban a hivatalosan közreadott nyilatkozat is mondja, folyik a berendezkedés munkálata, amiből az következtethető, hogy az állam nem bocsátja áruba, nem adja kezelésbe, vagy bérbe az állami szénbányákat

Helyesen van ez így. Egyelőre nem tehet okosabbat az állam, mert hiszen az állami szénbányák még csak a kezdet kezdetén vannak. A bányászat és jelesen a szénbányászat nem képes rögtöni tömegtermelésre, hacsak nem külszinen van a széntelep. Évek hosszú sorára terjedő és fölöttébb költséges — hogy ne mondjuk — áldozatkész munkára van szükség, míg a rendszeres üzem elkezdődhetik. A szakembert nem szabad belekergetni rablógarázdálkodásba türelmetlenséggel, mert sehol se torolja ez magát meg keserűbben, mint éppen a szénbányáknál. Ott van az sz-i szénbánya, ahol nyomban termelni kezdtek. Talpduzzadás követte nyomon. A Nyugatmagyarországi szénbánya-társulat komoly alapítás (10 milliós alaptőkével) s pár év óta semmi egyebet nem cselekszik, mint előkészíti a termelést. Persze nem bábáskodik ott mellette az egész közvélemény, türelmetlenül sürgetvén a befektett milliókat kamat-szülésre. A példák özönével szolgálhatnának, de nem tesszük, mert tán sikerült már kellőképp a laikus közvéleményt felvilágosítanunk s az irányadó tényezőket az ország s a köz érdekeinek felismerésére s ily irányban való cselekvésre bírunk.

A szükséges türelmet és a szükséges áldozatokat nem szabad megtagadni az államnak eddig mostohán kezelt gyermekétől, a szénbányászattól. Türelmet. Az ezredrészét annak, amit az állami fémbányászat századok óta zavartalanul élvez az állam részéről. Pénzáldozatot. Parányi hányadát annak, amiben szemrehányás nélkül részesült mindenkor az állami fémbányászat. S

ha e kettő birtokában nem tudnak zöld ágra vergődni ezen állami művek, akkor jövel Megváltás, noha akkor is okkal-móddal lehetne megkérdeni, az állami vasművek hivatásukat, eredeti rendeltetésüket, céljukat betöltik-e vajjon? Nem értjük, mért volt észlelhető magában a pénzügyminiszteriumban Wekerle ezen alkotásával szemben oly ideges türelmetlenség? A pénzügyminiszterium bizonyára fiskális szempontokat tartott szem előtt. Ámde nem tartotta szem előtt az ország közgazdasági érdekeit, amik pedig, pláne alkotásuk idején, parancsolólag követelték az állami szénakciót.

A Berliner Börsen Curir mult heti száma cikket közölt a porosz kormányról s a porosz állami szénbányákról, amelyek hatalmasan közreműködnek immár az iparcikkek „olcsóbb” előállításában. Olcsóbb szenet nyujtván, kötelezi az állami szénrel fűtő gyárost iparcikkeinek olcsóbb áron való forgalomba hozatalára. Ezért jajonganak ott a kartelek. Így hat közre a porosz állami kőszénbánya a husforradalom színhelyén az általános drágaság enyhítésére.

Mi nem megyünk ily messzire! Mi a magánkézből levő szénipar nyugodt s mennél lendületesebb fejlődésének csak örülni tudunk, ebből következőleg nem gondolunk arra, hogy versenyfejlesztések a széntermelésben állam és magános között. Az eladásban éppen így. Ha az állami szénbányák pompásan fungálnak is, akkor is rengeteg teendője lesz a vasutak ellátásával, a középületek fűtőanyagának szállításával, valamint annak biztosításával, ami egyébiránt a szénakciónak egy rugója is volt, hogy az állami vasművek még akkora széninségben is ne maradjanak teljesen fűtőanyag nélkül.

Egyik igen előkelő osztrák államférfival volt alkalmunk eszmecserét folytatni. Több ízben volt a legfontosabb közgazdasági tárca viselője s ez azon határozott nézetének adott kifejezést, hogy az „állam szénbányászata mint gondolat nagyszerű s úgy Ausztriára, mint Magyarországra nagyon áldásos dolog. Egy háboru idején vajmi könnyen kerülhetünk oly situációba, hogy

Anglia nem ad szemet flottánknak s akkor itt van a komlói állami bányászat, amelynek még árai sem fognak a kereslet s kínálat körülményeihez idomulni, ami elmaradhatatlan egy magánkézből levő bányánál*) Az udvar — mondotta tovább a legnagyobb mértékben honorálta Wekerle ezen kezdeményezését és nem hinném, hogy egykönnyen hozzájárulna az állami bányáktól való megváltás gondolatához."

E kijelentés talán még se fog nyom nélkül eltűnni. De másrészt nem ártana azt a körülményt is figyelembe venni, hogy van ország, amelynek nincs szene. Ez pl. Románia, ahol boldogok volnának, ha annyi százmillió tonna fölött rendelkezhetnék az állam, mint amennyit az állami szénbányászat magáénak mondhat. Pálcát törtünk Bozovics fölött s a kutatások — miként ezt mi eleve jeleztük volt — ki fogják mutatni, hogy sokkal többet rejt méhében, mint amit a legvörösebbek is remélhettek. Ott van Vrđnik, amely jó volt mint magánbánya, mint kis bánya s jó lehet mint nagy bánya, mert szene rengeteg. Magunk is mondjuk, hogy résen kell állani azoknak, akikre a vezetés és végrehajtás bízott, s mi, kik rendületlenül védtük az állami bányászatot, mi leszünk az elsők, kik inteni fogunk, ha bajok lesznek.

Mindent számbavéve, az állami bányák magánkézzre juttatásában mindjárt a kezdetnél követett el egy nagy hiba. Vizsgáltatta volna meg az állam saját közegeivel, avagy érdektelen külföldiekkel a bányákat. De nem azzal, illetve annak közegeivel, aki reflektált a bányákra mint vevő, bérlő, vagy akármicsoda. És ezzel az összes magánbányavállalatok jogos féltékenysége is felbresztetett. Az állam, melynek mind egyformán adófizetői, nem favorizálhatja egyiküket-másikat s ezzel nem hathat közre bénítólag az egész hazai széniparra. Mert abban ugyan senkinek se jutott eszébe még csak kétkedni is, hogy bármely magánember kezében pompásan florealna akármelyik állami szénbánya vagy az egész mai állami szénbányászat. Nem állami raison, vagy inkább nem egyezik az állam prestige-ével, hogy amugy is gyérszámú bányavállalataink közül

*) A volt osztrák miniszter itt bizonynyal a pólai fűtőpróbákra gondolt, amiket a flotta komlói szénnel eszközölt
(A szerk.)

az állam emelje bármelyiket is a többtől soha el nem érhető magasságba.

A magyar állam, a jelenlegi pénzügyminiszter, aligha tarthatná magához méltónak, vakon követni a bosnyák kormány példáját, mely egy hiradás szerint három ismert osztrák politikusnak felvilágosításai után magánüzembe bocsátotta volna az állami szénbányákat. Se a viszonyok nem quadrálnak, se az egyéniségek, sem pedig a bányák. Ott megtehették azt is, hogy a nyilvánosság kizárásával kötötték az ügyletet.

Az állami szénbányáknak Magyarországon hivatásuk, céljuk, szerepük van, tehát van jövőjük. A pénzügyminiszter, aki megfelel a régi kincstárnoknak, sáfárkodjék jól az ország vagyonával, melynek nem jelentéktelen kontingense az állami szénbányákban rejlő szénkincs.

✠ HAZAI HIREK. ✠

A Földtani Intézet évi jelentése 1910-ről.

Minden bányász előtt eseményszámba megy a Földtani Intézet évi jelentésének megjelenése. E fontos intézetben futnak össze hazai bányászatunk fontosabb momentumainak szála s onnan indul ki sok kezdeményezés és inspiráció, melyeknek nyomán bányák nyílnak, földgáz fakad és új ipartelepek létesülnek. A Földtani Intézet egy teljes évi működésének összefoglalása nagy és körülményes munka; az anyag feldolgozása hónapok, sőt egy-két évig tartó szivós munkát igényel; ez a könyv eklatánsan figyelmeztet bennünket arra, hogy mily horribilis teendő háramlik az intézetre, milyen hihetetlen munkát végez egy rövid év alatt, mikor a végzett munkának rövid összefoglalása egy hatalmas kötetet tesz ki. A kötet annál érdekesebb és értékeesebb, mert az európai nivóju Lóczy Lajos dr állította össze az ő páratlan tudásával és éleslátásával.

Az intézet geológusai folytatták a korábbi években megkezdett munkájukat, a krassószörényi hegyvidéken, a Pojana-Ruszkán, kudsir-szebeni havasokban végeztek felméréseket. Possewitz Tivadar dr az északkeleti Kárpátok kárpáti-homokkő övezetében dolgozott.

Megállapították a tervezetet, amely szerint hazánk agrogeológiai átnézeti térképe létesíthető; előbb a Nagy Magyar Alföld rónasága és a környező keleti és északi hegypereme kerül munkába, majd a tulajdonai területek és végül az erdélyrészi medence és a felvidék. Még egy jelentős feladat teljesítése

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/923/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

várt az intézetre, amelynek szervezeti szabályzata szerint az intézet kiterjeszti működését a magyar korona összes országaira; célja: a magyar korona országainak részletes fölvétele és a magyar államterület általános és részletes földtani térképeinek készítése és kiadása. Ezzel köteleességévé vált az intézetnek figyelmét Horvát-Szlavonországra, valamint Fiuméra is kiterjeszteni. Szükséges ez annál is inkább, mert a nagy magyar medence déli és délnyugati részét a horvátországi és a tenger melléki hegyvidékek tűzetes ismerete nélkül alig ábrázolhatók. Az ily irányu munkálatok 1902-ben indultak meg Horvátországban *Gorjanovic-Kramberger* dr. egyetemi tanár kezdeményezésére. 1910-ben *Gorjanovic-Kramberger* elnöksége alatt állandó bizottság alakult az átnézeti geológiai térképek kiadására. A magyar Földtani Intézet is megkezdte a horvát-szlavonországi felvételeket. *Lóczy Lajos* maga utazott Zágrába és a báni kormány legmesszebb menő támogatását nyerte el. Ugyanezen évben *Kadic Ottokár* dr., *Kormos Tivadar* dr. és *Vogl Viktor* dr. geológusok lementek a tenger mellékre azzal a feladattal, hogy a krajnai határszélről a Karszt lépcsőt délkelet felé *Novi* és *Zengg*-nek részletesen térképezze. *Lóczy Lajos* dr. ezenkívül Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Szerbia és Románia illetékes köreivel is megtalálta a barátságos összeköttetést, amelyek lehetővé tették hazánk területével határos megyéknek megismerését.

Hasonló jelentőségűek voltak azok a bejárások, melyeket *Lóczy Lajos* dr. tett meg az aldunai és csernamelléki hegységekben *Schafarzik* Ferenc egyetemi tanár és két román geológus kíséretében.

Az igazgatóság megbizta *Taege* Henrik dr. külső munkatársát a zircvidéki északi Bakony reambulálásával és leírásával, a pécsi és baranyai hegység monografiáját *Vadász Elemér* dr. dolgozza fel.

Hazánk északi részeiben az északnyugati és a Közép- vagy Magas Kárpátokról csak 40—50 év előtti térképeink vannak, újabbak elkészítése végett a Földtani Intézet több szaktársát állította munkába; *Vitális* István dr. és *Noszky* Jenő dr. tanárok dolgoznak e célból Gömör- és Nógrádmegyében. Legértékesebbek *Röckh* Hugó selmeci kiváló tanárnak ily irányu adatai. Felpanaszolja a jelentés, hogy a Kárpátok északnyugati és középső részei alig vannak az intézet gyűjteményében képviselve. A földmívelésügyi miniszternek kellene anyagilag lehetővé tenni, hogy az intézet kiadhassa e vidékek geológiai térképeit, mert mostanában a Magyar Királyi Földtani Intézet kénytelen Bécsbe utasítani azokat, akik a kérdéses területek geológiai térképei iránt érdeklődnek.

Az állami önérték és a nemzeti becsület ügye

az, hogy azon az anomálián, amely abban rejlik, hogy most hazánk nagy területeiről egy idegen állam földtani intézete lát el geológiai térképekkel, a lehető legrövidebb idő alatt segítsenek.

Tanulmányozták a Gömör és Abaujtona vármegyék érterületeit, *Lázár* Vazul és *Pantó* Dezső bányamérnököt Verespatak aranybánya területének geológiai felvételével bízták meg. *László* Gábor dr. geológus a tőzegterületek rendszeres felvételét eszközölte. A felhalmozódott kézirati térképek egész sorozata van sokszorosítás alatt.

Az intézet működésének keretében a legfontosabb irányító feladatokat az intézet vezetője, *Lóczy* Lajos dr. vállalta, aki csodálatraméltó agilitással végzte teendőit, amelyek nem ritkán emberfeletti fáradsággal járnak. Elég lesz felemlitenünk a jellemző adatokat: 1910-ben 533 kilométer utat tett meg gyalog és 26.212 kilométert vasuton és kocsin,

Az intézet tagjait és igazgatóságát nagy mértékben veszik igénybe gyakorlati szakértői munkálatok és tanácsadások, amelyekért az állam és magánosok fordulnak az intézethez. Kivánatos volna ezért, hogy a hatóságok és magánfelek csak nehezebben megoldható és tényleg az intézet hatáskörébe vágó esetekben forduljanak oda tanácsért. Jellemző az intézet nobilitására, hogy tekintettel az intézeten kívül álló geológus-szakértők kevés számára, az ilyenféle megkeresések elől rengeteg más irányu elfoglaltsága dacára sem tér ki. Ha azonban a Földtani Intézetnek módjában állana rajta kívül álló tehetséges és arra hivatott fiatal erőket gyakorlati irányban kiképezni, e kérdés idővel magától nyerne helyes megoldást.

Az intézet tagjai számottevő irodalmi munkásságot fejtettek ki a jelentős évében. *Pap* Károly dr. a magyarországi vasérckészletekről szóló munkának bővebb kiadását szerkesztette meg.

Kitüntetés. A király *Vikolinszky* Ernőt, m. kir. vasgyári főellenőrt, a Zólyombrézói m. kir. vasgyár segédhivatalának vezetőjét, Zólyomvármegye törvényhatósági bizottságának régi, érdemes tagját a hosszú időn át teljesített hű és buzgó szolgálata elismerésül a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

A homoródvölgyi vasút. Említettük már, hogy e vasutvonal engedélyese *Schwarz* Adolf esztergomi vállalkozó, akinek jelentékeny szén- és vasterületei vannak azon a vidéken. A mai nehéz pénzviszonyok közt persze nem lehet szó e különben fontos közgazdasági érdekeket kielégíteni hivatott vasut finanszírozásáról, ámde az előmunkálatok a legjobb kilátásokat nyújtják arra, hogy a brassói iparkamarától annyiszor s annyira sürgetett homoródi szénbányászat csakhogy megszületik, mert hiszen vasut nélkül erre

MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyuk minden célra. Tűzoltó fecskendők. ∴
Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanámentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

emmi kilátás. Miként már megirtuk, a közigazgatási bejárás október 22-én s 23-án volt a kereskedelem- és hadügyminiszterium képviselői, a vasuti és hajózási főfelügyelőség, a kulturmérnökség, Udvarhely és Nagykovács vármegyék államépítészeti hivatalai, a Máv igazgatóságának és a Máv üzletvezetősége összes szakosztályainak kiküldöttei, Nagykovács és Udvarhely vármegyék törvényhatósági bizottságának képviselője, a tiz érdekelt község, továbbá a tervező mérnök és a vasut engedélyezése részvételével. A homoród-völgyi vasúthoz Lővéte 50 ezer, Almás 100 ezer, Karácsonyfalva 50 ezer, Oklánd 80 ezer, Zombor 10 ezer korona hozzájárulást szavaztak meg. Nagykovács vármegye a maga részéről 80 ezer korona hozzájárulást helyezett kilátásba. Kőhalom 160 ezer koronát, Homoród 70 ezer és Mirkvásár 70 ezer koronát szavazott meg. Mindezen összegek természetesen kevésnek bizonyulnának egy nehéz terepviszonyokkal küzdő 32 km. hosszúságú s rendes nyomtávon megépítendő pályánál. Jövedelmezősége ugyan kétségtelen, mert a homoródi szénterületeket magunk is jóknak ismerjük, ezenkívül Lővéte egy ottani vasvidék centrumának tekinthető. Ott van a Láncký örökösöknek 50 éve üzemben levő vashámoruk, mely évi 250 vagon vasat dolgoz fel ottani vasércből s ellátja Brassót kapákkal, öntvényekkel stb.-vel. A Hargita vasércét már a Steg is figyelembe vette s mindezek felül van arrafelé jó székely márvány is.

A kissármási gázkut elejére nézve a földkeresésnek negyedik gázkutja. Gázszolgáltatása óránként 38000—40000 m³ között változik. A Pittsburg melletti kut óránként 83000, a pennsylvániai Hoge-kut 70750 m³ gázt ont ki, harmadik a sorban a kaliforniai Matson-Terrain kut 41150 m³ óránkénti gázmennyiséggel. Érdekes, hogy a kissármási kut metánban a leggazdagabb, 99 15%-val, utána következnek a felső-ausztriai Wels forrás (95 5%), a bakui örökéző gáz (93 09%), a neuengammei gáz (91 2%) és végül pennsylvániai gáz (89 65%). A külföldi kutak mindegyike 2—0 1%-nyi széndioxidot is tartalmaz, míg a kissármási gáz mentes a széndioxidtól.

A rómaiak és a földgáz. Évszázadok óta ismerték az erdélyiek a lobogó lidércfényt, a föld mélyén levő mérhetetlen gázkincs megnyilvánulásait. Mezősárosd határában *örök tűz* név alatt ismeretes egy égő gázforrás, amelynek gazdasági jelentőségét a mezői munkások mihamar felismerték és ki is használták, amennyiben lángjai mellett főzik meg ebédjüket. A nagy energiának nem valami tökéletes kihasználása ez; ám kitűnt újabban, hogy már évszázadok előtt gyár volt azon a helyen, amelyben a földből fakadó energiát kényszerítették az ember szolgálatába. Nem modern értelemben vett gyártelep volt az, csak valami nagyobb szabású fazekas-műhely

lehetett. Kutató mérnökök végztek ásatásokat a kut körül s eközben akadtak a cseréptömegre, amelyről megállapították, hogy a rómaiak idejéből való és hogy földgázzal égették ki.

Érdekes dolgok ezek mindenképen, *Téglás Gábor* tollára méltók.

A bolgár király és egy magyar bányaváros. Most, hogy nemcsak hazánk, hanem egész Európa figyelme a Balkán felé fordul és szorongó aggodalommal figyeli a törökök és bolgárok küzdelmét, nem lesz érdektelen egy érdekes esett feleleveníteni, amely Ferdinánd bolgár király uralkodásának huszonöt éves jubileuma alkalmából a múlt hónapban folyt le a király és Selmecbánya város között. Selmec- és Béalabánya szab. kir. bányaváros közönsége folyó évi őszi közgyűlésén Ferdinánd bolgár királyt uralkodásának huszonöt éves jubileuma alkalmából feliratban üdvözölte. Erre az üdvözlésére a király Horváth Kálmán kir. tanácsos, polgármesterhez a következő leiratot intézte: „Nagyságos Horváth Kálmán urnak, kir. tanácsos, polgármester Selmecbánya. Palais Sophia, 1912 október 16. Tisztelt Polgármester ur! Selmec- és Béalabánya szab. kir. bányaváros törvényhatósági bizottságának dr. Wilczek Frigyes gróf főispán ur elnöklele alatt megtartott őszi közgyűlésén határozattá emelt oly őszinte és meleg üdvözlő átíratát, melyet uralkodásom huszonöt éves jubileuma alkalmából hozzám intézni szíves volt, vettem. Az önök kedves emlékezése mélyen meghatott s érzelmeik nagyon megörvendeztettek. Mindig emlékező gondolok vissza nemes Koháry őseimre és azon időre, melyet történelmileg oly gazdag és szép bányavárosukban és annak drága vidékén tölthettem. Melegen érdeklődöm mindazon intézményeik iránt, amelyek a polgárság jólétét és haladását biztosítani törekcszenek. Midőn szíves jókívánataikért őszinte köszönetet mondok, kérem polgármester urat, hogy—azt úgy a törvényhatósági bizottságnak, valamint Selmec- és Béalabánya szab. kir. bányaváros közönségének átadni szíveskedjék. — Jól akarója Ferdinánd R.“

Bányászsztrájk. A láncký bányamunkások és a vállalat között két hét óta folyó tárgyalások nem vezettek eredményre. Az utolsó békéltető tárgyalás múlt vasárnap volt a pécsi bányabiztoságon; hétfőn a munkások kivették könyveiket, járandóságukat és kiléptek a társaság alkalmazásából. A vállalat irodájára új munkásokról fog gondoskodni. Egy hírlapíró a sztrájkra vonatkozólag a láncký irodában a következő felvilágosítást kapta:

— Mi elmentünk a méltányosság legvégső határáig, de a munkások ama követelését, hogy a vajúrók minimális bére 3 korona 50 fillér legyen, nem fogadhattuk el. Viszont a sztrájkolók mereven ragaszkodtak ehhez, ilyenképen nem lehetett létre a megegyezés. Hétfőn tehát kiadtuk az összes munkásoknak könyveiket. Egyébként most idejénvalónak találjuk megemlíteni, hogy Róth Antal, aki a szakmáját az ismert módon jött reklamálni irodánkba, januárban lépett a társaság szolgálatába. Mindössze

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/714/4)

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

négy hónapig volt segédvájár s az átlagos napi keresete 3 korona 10 fillérré rugott. Ezt azért említjük, mert a segédvájároknak a sztrájkolók — 2 korona 60 fillért követeltek. Annak dacára, hogy a segédvájároskodás rendszerint két évig szokott tartani, Róth már a négy hónap leteltével, tehát májusban vájár lett s mint ilyennek 4 korona 14 fillér volt az átlagos napi keresete, október hónapban pedig — amikor a szakmányt reklamálta — 4 korona 88 fillér, Vukáviós pedig, Róth Antal társa, az utóbbi időben 4.05 fillért keresett átlag. Tehát mind a ketten jóval többet kerestek, mint amennyit most alapbér gyanánt követelnek a munkások.

Lapunk zártakor a vállalat budapesti vezetősége részéről kapjuk azt a hírt, hogy a kilépett munkások újból való fölvetelüket kérték.

A zalatnai bányakapitányság áthelyezéséről kapunk ismét hírt. Évekkel ezelőtt már részletesen foglalkoztunk a tervvel s már akkoriban kifejtettük, hogy a megvalósítás ugy a hivatal, mint az érdekelt közönségre nézve mindenképen előnyös volna. Ám a kapitányság nem került a célszerűbb fekvésű és könnyen megközelíthető Kolozsvárra. Azóta sok változás történt az illetékes helyeken s az érdekelt erdélyi bányák most Teleszky pénzügyminisztert keresik fel küldöttségileg, hogy a régi tervet, amely ellen egyetlen komoly érvet felhozni nem lehet, végre megvalósítsák.

Az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület selmezbányai-osztálya, *Niki János* főbányatanácsos elnöklésével közgyűlést tartott a múlt hó 31-én. A gyűlés legfontosabb tárgya a nyugdíjjavaslatnak a bányászatnál alkalmazott tisztviselőkre vonatkozó sérelmes része volt. A sérelmes rész módosítása tárgyában *Schubert Ede* indítványát (lapunk egy régebbi számában, részletesen ismertettük már), valamint az egész törvényjavaslatot, előzetes tanulmányozás alapján, Veress József m. kir. bányatanácsos ismertette s a következő határozati javaslatot ajánlotta elfogadásra: „A körmöci osztály javaslatát tárgyalás alá véve, köszönetünket fejezzük ki körmöci kartársainknak, hogy a nyugdíjtörvénytervezetnek a bányászati tisztviselők érdekeit sértő szakaszai ellen a mozgalmat megindították. Minthogy azonban a pénzügyminiszter ur öngyméltósága a képviselőház pénzügyi bizottságának múlt hó 29-én tartott ülésén a törvényjavaslat tárgyalásának bizonytalan időre való elhalasztását kérte: javasoljuk, hogy az osztály egyelőre a várakozás

álláspontjára helyezkedjék, annál is inkább, mert a nyert információk szerint, a sérelmes rendelkezéseket a törvényjavaslatból ki fogják küszöbölni, másrészt pedig, mivel a törvényjavaslat tárgyalása elhalasztatott, az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület elnöksége is csak akkor léphet akcióba, ha a törvényjavaslat tárgyalását, a sérelmes részek változatlanul való hagyásával, újból kitűzik.“ — Fischer Samu, Boleman Géza, Kövesi Antal és Veress József hozzászólása után az osztálygyűlés határozatképpen kimondotta, hogy Veress József határozati javaslatát elfogadja, azonban a körmöci osztály indítványához is hozzájárul s az elnökséget fölhatalmazza, hogy az anyaegyesületet a maga részéről is kérje föl, hogy abban az esetben, ha az újonnan tárgyalásra kerülő törvényjavaslatban a bányászati tisztviselőkre nézve sérelmes szakaszok megfelelő módosítást nem nyernének, haladéktalanul tegye meg a szükséges lépéseket. — A gyűlés, miután Veress József bányatanácsosnak köszönetet mondott, tagjai sorából törölte Platzer Sándor bányatanácsost, ki Körmöcbányára távozott; új tagoknak felvette Balázs Imre főmérnököt, bányaiskolai tanárt, Koller Kálmán gépészmérnököt, főiskolai tanársegédet, végül az eltávozott Platzer Sándor helyébe Makó Mihály kir. főmérnököt választotta meg számvizsgálóvá.

A gölnicbányai bányatársulat sodronykötélpályája. A gölnicbányai bányatársulat „Grellenstein Ottokár“ nevű bányájától Gölnicbánya állomásig sodronykötélpályát és ennek folytatásában függőpályát épített, melyeknek közigazgatási és műtanrendőri bejárását együttesen tartották meg. Az építési és üzembehelyezési engedély miniszteri megerősítésben részesült.

Az állami szénbányászat beruházásaira vonatkozólag következőket adták ki félhivatalosan:

Az államnak nincsen érdekében az állami szénbányák helyzetét kedvezőbb színben feltüntetni. A bányaművek berendezése normális keretben halad előre s amíg az be nem fejeződött, tömeges széntermelésről szó sem lehet. Petrozsényben most kezdtek a harmadik aknát mélyíteni, a negyediknek lemélyítéséhez pedig jövőre fognak hozzá. Vrdniken az aknamélyítések befejeződtek. Bozovicson a kutatási munkálatok a terület nagy kiterjedtségénél fogva nem fejeződhetek be teljesen, úgy, hogy a további teendők felől csak ezen munkálatok befejezése után lehet véleményt mondani. Komlón az idén kezdtek új aknát mélyíteni. Minden szakembernek tudnia kell,

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vizafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2035/869/24.)

hogy az ilyen munkálatok, ha racionálisan végezzük őket, nemcsak jelentékeny összegeket emésztenek meg, hanem sok időbe is kerülnek. A pénzügyminiszterium a bányák tökéletes berendezéséhez szükséges összegeket mindenkor rendelkezésére bocsátotta az illetékes faktoroknak és biztossággal állítható, hogy az állami szénbányák a szükséges idő eltelte után teljes mértékben be fogják tölteni közgazdasági hivatásukat.

Emelik a vasöntvény árát. A budapesti vasöntődék a nyersvas és koksz árának rohamos emelkedése folytán elhatározták, hogy az öntvények árát a bécsi vasöntődékhez hasonlóan 10 százalékkal felemlik.

A Magyarhoni Földtani Társulat november 6-án szakülést tartott. Előadtak: Schafarzik Ferenc dr ásványtani közleményeket; Liffa Aurél dr a fillipszít újabb hazai előfordulásáról; Hillebrand Jenő dr az ősember újabb lakóhelyeiről. A szakülés után a választmány ülészetett.

A Magnezit ipar és bányászati r.-t. május 24-én tartott rendes közgyűlésén elhatározta alap-tőkétének leszállítását. A törvényszék most a leszállításhoz megadta az engedélyt. Az alaptőkét 315.000 koronára szállították le olyképen, hogy az eddig egyenként 200 korona névértékű részvények névértékét egyenként 60 koronára lebélyegezték és az ekképen lebélyegzett minden 10 darab részvény helyett három darab 200 koronás új részvényt adtak ki. Ugyanaz a közgyűlés egyuttal a leszállított alaptőkének felemelését határozta el és pedig olyképen, hogy a fent jelzett módon leszállított alaptőkét 685.000 koronával emelték, 3425 darab, egyenként 200 korona névértékű részvénynek kibocsátása által. A társaság új alaptőkéje tehát 1.000.000 korona, mely 5000 darab, egyenként 200 korona névértékű részvényből áll.

Pályázatok. A pénzügyminiszterium pályázatot hirdet *okleveles bányamérnökök* számára a földtani intézetnél rendszeresített állásba, a geológiai szakban való kiképzés végett. 1. Az állásra bányászati államvizsgát tett tisztjelölt, ségédmérnök vagy mérnök, esetleg magánszolgálatban alkalmazott egyén is pályázhat s fölvétel esetén két évi időtartamra osztatik be. 2. Állami szolgálatban levő egyén beosztás esetén szabályszerű illetményein felül a pénzügyi tárca terhére 1200 korona utazási és szolgatartási, nemkülönb 600 korona tanulmányi átalányban részesül; nem kincstári szolgálatban álló egyén pedig beosztása alkalmával m. kir. bányatisztjelöltté neveztetik ki. Kérvények a selmecebányai bányaigazgatóság útján a pénzügyminiszteriumnak küldendők.

A *zalatnai főbányahivatal* számtiszti állásra hirdet pályázatot. Oly pályázók, kik a selmecebányai főiskolát végezték, előnyben részesülnek, sőt ha a bányászati vagy kohászati szakból oklevéllel bírnak, a rendszeresített javadalmazáson kívül tényleges szolgálatuk tartama alatt, véglegesítésük idejétől nyugdíjba be nem számítható évi 400 korona szaktanulmányi pótlékban is részesülnek.

SZULTÁNFORRÁS

BÓR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ ÉS ÜDÍTŐ ITAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ ÉS HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPÉRJES.

Megrendelhető a Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T.-nél
BUDAPEST. TELEFON 162-84

Új szenzációs találmány!

"EFKALIN"

hőnfutást jelző festék. (Törv. védve)

Csalhatatlan egyszerű szer, csapágyak, tengelyek és hasonló surlódásnak kitett géprészek hőnfutásának, valamint villamtelepek áramvezetékei tulhevülésének idejekorán való felismerésére.

Gyárégések, géptörések, csapágyerselykiolvadások, rövidzárlat és üzemzavarok biztos elkerülésére.

Nélkülözhetetlen szer minden erőüzemnél, galvanizáló-telepnél stb.

Schvarcz József és Társa

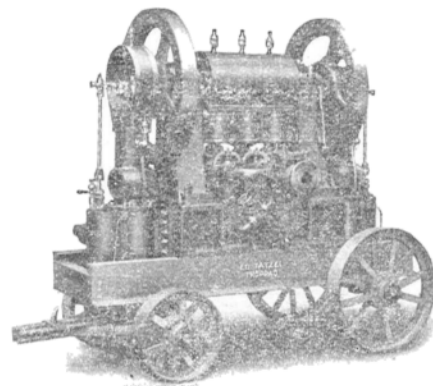
Budapest, Váci-körút 53. sz.

[606/798/12]

Hetzer Ottó, igazgató weimari lakos 40700 számú „Hajlított fából készült szerkezeti rész” című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágosítással szolgál

Kalmár J., Szabadalmi Ügyvivőiroda
(929/45) Budapest, VII. Rákóczi-ut 44.

ED. TATZEL, Troppau.

**Dugattyús-, kör- és forgattyús-
dugattyús**

szivattyúk

minden célra.

Magasnyomású fuvók.

(293/789/7/II)

KÜLFÖLDI HIREK.

A román petroleumipar. A nyers kőolaj ára egy kereslet mellett állandóan tartja magát és azok a finomítók, akiknek nincs saját nyersolajtermelésük, csak nehezen tudják magukat ellátni. A kivitel is nagyon élénk. Az árak a külföldön is tartósan jók és a nyerskőolajra vonatkozó kilátások az elképzelhető legjobbak.

Ami a lámpakőolaj árát illeti, az a külföldön jól tartja magát, annál is inkább, mivel Románia termelése a Galiciában és Oroszországban jelzett csökkenést nem tudja kiegyenlíteni. Benzint iránt jó árak mellett élénk a kereslet.

A folyó év első felében a kőolajkivitel 351.969 t tett ki, az előző év első felében kivitt 299.901 t, valamint az 1910. év első felében kivitt 270.694 t-val szemben. E kivitel emelkedése, úgy mint a múlt évben is, a residuák kivitelének emelkedéséből származik, míg a lámpakőolaj kivitele állandóan csökkenőben van.

A részletes adatokat a következő számok mutatják:

1912. évi 6 hónap lámpakőolaj 138.521 (1911:

160.338 + 21.817); benzin 67.395 (1911: 59.183 + 8.212); parafin 353 (1911: 251 + 102); összesen 351.969 (1911: 299.901 + 52.680); nyersolaj 17.463, residuák 125.898, ásványolajok 2.429 (1911: 80.129). Szeptember havában a nyers kőolaj ára ismét emelkedett. A vételkedv pedig, bár a piacon áru alig áll rendelkezésre, rendkívül élénk. A piacra kerülő kis mennyiségek rögtön vevőre találnak, a nagyobb mennyiségeket pedig a vállalatok, amelyek termelésüket, vagy annak egy részét áruba bocsátják, már hosszú időre eladták.

A termelés általában emelkedik és napi átlagos 600 vagonra rug, úgy hogy szeptember hónapja valószínűleg rekordot fog jelenteni. Rumánia termelésében. Alapjában véve az elért napi 600 vagon a „Colombia“ társaság rendkívüli szondája folytonos kitöréseinek köszönhető, miután ez szeptember havának elején történt harmadik kitörésétől kezdve, rendszeren napi 140 vaggont ad, úgy hogy ez a szonda kerek 65 nap alatt majd 8.000 vagon kőolajat szolgáltatott. Megjegyzendő, hogy a kitermelési munkálatokat és általában a kőolajvidékek forgalmát a szakadatlan eső erős mérvben gátolta. A belföldi árak igen jók, residuumok pedig emelkedő árak mellett élénk keresletnek örvendtek.

A kivitel élénkebb, mint valaha szeptember havának első 8 napjában majdnem 80 ezer tonnára rugott. Az árak tartósan jók, különösen azonnal szállítandó benzintért fizetnek rendkívül magas árakat. A kiviteli árak a következők voltak: finomított orient kőolaj 6'00—6'25, occident 6'50—7'00, ládánként 4'50—4'80, pléhkannánként 1'75—1'90, lepárolt 5'50, 710/15-ös benzin 25'00, 715/20-as benzin 21'00, 730/40-es benzin 15'00—15'50, 640/50-es benzin 12'50—13'50, pacura fob 3'60—4'00, gasoil pedig 5'00 lei.

Köszénbehozatal Romániában. Az 1910—11. üzleti évben a vasutigazgatóság 15.855 t szenet, 13 t brikettet és 126.621 t barnaszenet használt fel. Ugyanezen idő alatt az ipar és a lakosság Magyarországból és Ausztriából 4,528.898 kg., Németországból 8,155.357 kg. behozott szenet használt fel. A kokszebehozatal Angliából 3,686.618 kg., Magyarországból és Ausztriából 2,583.589 kg.-ot tett ki.

Barnaszenet a következő arányban importáltak: 2,072.598 kg.-ot Magyarországból és Ausztriából, 2500 kg.-ot Oroszországból. Szállítottak még Hollandia, Szerbia, Bulgária és Törökország.

A luxemburgi vasipar. Luxemburgban, a múlt hónapban a gyárak nagy foglalkoztatása miatt a nyers acél hiánya még tartott. A vasipar összes ágaiban a munkások a lehető legnagyobb mértékben voltak igénybe véve és a fogyasztók még távolról sem lesz-

GEBR.
EICKHOFF
KATTOWITZ

KÁBELDOBOK
KÖTÉLKORONGOK
RÁZÓCSUSZDÁK
AKNAMÉLYÍTŐ-KÁBELDOBOK
FÉKEK

S&K
Hagen

nek kielégíthetők. Miután a nagy szükséglet a külföldi piacokon is mutatkozik, joggal feltehető, hogy a kedvező konjunktúra egyhamar nem ér véget, sőt ellenkezőleg még sokáig fog tartani, ha az időközben fellépett politikai zavarok nem mulnának el.

A nyersvasérc gyártásban, a német iparnak rendkívül élénk kereslete folytán olyan fellendülés állott be, amilyenre azon a vidéken már évek óta nem volt példa. A Rajna vidékén és Westfáliában már jövő évre is történtek kötések, még pedig magas árak mellett, amelyeket a vevők minden nehézség nélkül hajlandók fizetni. Megemlítendő, hogy a Belgiumba való nyersérc kivitele még mindig hanyatlak.

A termelés a nyersvas piacon szintén az emelkedés jegyében áll. További áremelkedések várhatók; az 1913. évre vonatkozó eladások még nem történtek meg, miután tonnánként 2—3 márka emelkedésre várnak. A Luxemburg—lothringiai nyersvas szindikátus között történt megállapodásnak, az 1915. évig való meghosszabbítására vonatkozó tárgyalások, folyamatban vannak, azonban végleg befejezést még nem nyertek, noha bizonyos elvi kérdésekben egy látszik megállapodás jött létre. A nyersvasüzlet ez időszere pang, mert a rendelkezésre álló mennyiségek ez év végéig le vannak kötve. Az árak a következők: öntött nyersvas III. 60—62, luxemburgi folytvas 56—57 márka.

Könyvszemle.

Selmeci Bursch Dalok. Kedves és hálás feladatot végzett Révai Károly, a kiváló költő, mikor a régi selmeci főiskola ősi diákdalait átültette a magyar nyelvre. Nehéz feladat volt, csak ily rutinírozott írónak és kiforrott egyéniségnek sikerült e mély érzésű és kedvesen egyszerű dalokat oly sikerülten és élvezetesen lefordítani. Nem szívesen használjuk e helyütt azt a szót: fordítás; e dalok annyi bensőséggel, inspirációval íródtak, nyelvünk sajátosságaihoz úgy hozzásimulnak, hogy mit sem vezettek eredeti frissességükből, sőt egyike-másika tán érdekesebb és csengőbb, mint az eredetije. A német nyelvnek van az ilyen munkára kifejezése: Nachdichtung. A könyv elé Neubauer Ferenc miniszteri tanácsos írt előszót, abból vesszük át a következőket

... Hol termettek e dalok? ki tudná megmondani? Írójuk — egy-kettő kivételével — ismeretlen; úgy születtek, mint népdalaink a pusztán, az erdő mélyén! A „Neu schacht“ kecske lábú asztalainál, a bányák rejtekében; egynémelyike remek mű, másika naiv együgyűség, de mindegyike kedves nekünk, mert hisz az mind a miénk volt, ami szívünkből fakadt.

Hálásak vagyunk Révainak, hogy a régi kincset kiásta az enyészetből; a feledéstől megmentette és édes anyanyelvünkön átadta az új nemzedéknek, hogy azt föntartsa, új életre hozza s annak nyomán tartsa fenn azt a benső szeretetteljes szellemet, melynek ápolásában mi immár megöregedtünk s melyet hagyatékképpen az ifjú nemzedékre ruháztunk át.

A „Magyar Compass“ című pénzügyi évkönyvből, melyet galánthai Nagy Sándor dr szerkeszt, most jelent meg az 1913-ra szóló évfolyam első, a hitelintézeteket tárgyzó kötete. Ezen, a hasonló munkákat messze tulszárnyaló szakmunka ez évben azon alkalomból, hogy a vállalat fennállásának negyvenedik évét érte el, a jelenlegi szerkesztő pedig ezen mű kiadásának és szerkesztésének huszonötödik évfordulóját üli, a kettős jubileumra való tekintettel rendkívüli tartalomgazdagsággal és oly bővítésekkel lett ellátva, aminekkel eddig még egy évfolyam sem bírt. Ezen, a hazai pénzügynek nélkülözhetlen vállalat a jubileumi évre való tekintettel külsőleg is, ezuttal a szokottnál még díszesebb formát öltött s címét arra való tekintettel, hogy ez a legnagyobb és legkimeri-

több munka ezen a téren, „Nagy Magyar Compass“-ra változtatta. A 2000 oldalas munka ára 30 korona s a kiadóhivatalban (Alkotmány-utca 20. sz.), valamint könyvkereskedői úton kapható.

„Fogaskerekek“ címen dr Vidéky Emil kiváló gépészmérnökünk monografiát írt a fogaskerekekről. A két kötetnyi mű első részében a fogaskerekek rendkívül bonyolult kinematikai, szilárdági és ökonomiai viszonyait tárgyalja, kimutatván az eddigi számítási módoknak néhány alapvető dologban való hibás és nem takarékos eredményre vezető voltát és megadván ezzel szemben az elméletileg teljesen megvilágított alapokon nyugvó helyes számítási módokat. Az első kötet elméleti részének alapjait a szerző már 1908-ban jubilálta a külföldi szakirodalomban, fejtegetései nemcsak a külföldi neves szakemberek teljes elismerésével találkoztak, hanem utmutatásul szolgáltak úgy a tudósoknak, mint a gyakorlati konstruktőröknek. A második kötet a technológiai részt tartalmazza, azaz a fogaskerekek különböző nemének különféle gyártási módjait, valamint a gyártógépeket tárgyalja. A fogaskerékgyártás az elméleti tanulmányokkal ismeretesen oly szoros összefüggésben van, hogy a második kötet az első kötet anyagát nem nélkülözheti, mégis az elmélet legszükségesebb fejezeteit a gyártással összefüggésben újra felüli, amivel a gyártásnál a gyakorlatban sokszor előforduló hibáknak kívánja elejét venni. A munka sok évi tapasztalat eredményein épült fel és mintegy 270 kitűnő ábrával van illusztrálva. Kapható kiadóhivatalunk utján lüzve 14, két vászonkötetbe kötve 16 koronáért.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

*An unsere werten Leser und Inserenten.
Mit Genugtuung konstatieren wir, dass unsere jetzigen Büroräumlichkeiten sowol für unsere Redaktion wie Administration nicht mehr ausreichend sind, weshalb wir, den gesteigerten Ansprüchen Rechnung tragend, unsere Büros nach*

V., Sas-utca 20,

dem Centrum des Grosshandels und der Hochfinanz, verlegt haben.

Ebendasselbst befindet sich auch die Advokatur-Kanzlei unseres Chefredakteurs, Herrn Advokat Dr. BÉLA BISCHITZ.

Wir bitten unsere werten Freunde von dieser Aenderung gütigst Kenntnis nehmen und künftighin alle Zuschriften an unsere neue Adresse richten zu wollen.

*Die Redaktion und Administration
der Fachzeitschrift*

„A BANYA“.

Ungarische Bergwerksschulen. In Ungarn bestehen 7 Bergwerksschulen, wovon 6 staatlich sind, indes ist auch das Reifezeugnis der einen Privat-Bergwerksschule staatlicherseits anerkannt. Diese Schulen stehen unter der Aufsicht

der Kgl. ung. Finanzministeriums. Davon sind 2 specielle Kohlen-Bergwerksschulen, und zwar in *Pécs* und *Petrozsény*, den Hauptcentren des Kohlenbergbaues. Bei *Petrozsény* befinden sich die *staatlichen Kohlengruben* und die der *Salgótarján* *Steinkohlen-Bergbau-Aktiengesellschaft* (Aktienkapital K 22,000.000). Nicht weit davon, im *Zsilthale*, bei *Libaszen*, *Lupén* und *Vulkan* liegen die ausgedehnten Kohlengruben der *Urikány-Zsilthaler Kohlen-Bergwerks-Aktiengesellschaft* (Aktienkapital 9,000.000). Im Komitate *Baránya*, bei *Pécs* hat auf 7 Plätzen die *K. k. priv. Donau-Dampfschiffahrts-Gesellschaft* (Aktienkapital K 50,400.000) ihre Schwarzkohlengruben und in direkter Nähe, bei *Komló*, liegen wieder staatliche Kohlenbergwerke und die Kohlengruben der *Transdanubische Bergbau-Unternehmung-Aktiengesellschaft*. In diesem Kohlenzentrum hat auch die *Ungarische Escompte- und Wechselbank*, bei *Pécsvárad*, Bohrungen auf Kohle ausgeführt und jetzt sind neue Bohrungen bei *Barzica* im Gange.

Staatliche Bleibergwerke. Der Staat besitzt ausser grossen Kohlengruben auch Silber-, Gold-, Kupfer- und Blei-Bergwerke etc., wo Blei teils als Nebenprodukt, teils als Hauptprodukt gewonnen wird. Der Verkauf dieses Produktes erfolgte zu den Notierungen der Londoner Börse. Wie uns unser Beerichterstatter mitteilt, ist eine Gesellschaft im Entstehen, die die Verwertung der Bleierze in geeigneter Weise in die Hand nehmen will.

Neue Steinzerkleinerungsanlage. Der Magistrat der Hauptstadt *Budapest* beschloss die Errichtung einer Steinzerkleinerungsanlage mit einem Kostenaufwande von K 250.000.

Bau neuer Hochöfen. Die staatlichen Eisenwerke beabsichtigen, mehrere neue Hochöfen anzulegen. Zur Offertstellung sollen die ersten Specialfirmen des Auslandes aufgefordert werden.

Selmeczi Burschenlieder. Die *Selmeczi Bergakademie* war bis zum Jahre 1867, des grossen Ausgleiches zwischen Ungarn und Oesterreich, von Studierenden fast aller Nationalitäten besucht, da die Alma mater als Bergfakultät weltberühmt war

und die Vorlesungen in deutscher Sprache erfolgten. Auch sämtliche Kommers-Lieder waren deutsch und bei sich einstellenden Gelegenheiten brummen noch heute die alten ungarischen Bergingenieure den Cantus in deutscher Sprache, deren sie sich immer gerne bedienen, mit. Diese herrlichen Burschenlieder hat jetzt ein alter Bursch der *Selmeczi Bergakademie* und Mitglied der „Siebenbürgischen Gesellschaft für Literatur“ *Karl Révai* sehr gelungen ins Ungarische übersetzt und unter dem Titel „*Selmeczi Bursch-Dalok*“ bei *Julius Kovács*, Buchhandlungs-Verlag in *Nagybánya* herausgegeben:

Motto:

Der Bursch, der von **Jena** ohne Frau, von **Leipzig** ohne Schmiss, von **Wittenberg** mit heiler Haut und von **Selmec** ohne die Burschenlieder zu kennen in seine Heimat zurückkehrt: der ist ein bedauernswertes Geschöpf Gottes.

Kohleneinfuhr nach Rumänien.

<i>Steinkohle:</i>	Aus Oesterreich-Ungarn.	4528	Tonnen.
	Aus Deutschland	8155	
<i>Braunkohle:</i>	Aus Oesterreich-Ungarn	2072	
	Aus Deutschland	—	
<i>Koks:</i>	Aus Oesterreich-Ungarn	27	
	Aus Deutschland	2358	
	Aus England	3686	

Die Magnesit-Industrie- und Bergbau-Aktiengesellschaft, Budapest, die ihr Aktienkapital auf K 315.000 reduziert hat, nahm auf Grund des günstigen Geschäftsergebnisses eine Erhöhung des Kapitals auf K 1,000.000 vor.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENET. ✂

Egy másik állami mérnök. Egyelőre tárgytalan, amit első cikkünkben is láthat. Cikke különben is nagyon fulmináns, amire fenti okból most nincs indítatás. Nem mondjuk, hogy akkor nem hoznók, ha megtörténik, ami ellen oly szenvedélyesen kikel. Másrészt nem szeretünk hölgyeket üzleti vonatkozásra hozni.

Mák — Tata. *Sehamburg Henrik* tényleg jóra való ember volt. Ostoba és gonosz ember, aki róla

Schaffler & Co.

elektromos készülékek gyára — Wien, VIII., *Jerchenfelderstrasse No. 138.*

Különlegesség: Modern, elismert legjobb

gyújtó-gépek

Schaffler rendszere szerint, melyekből legtöbbet alkalmaznak a világ összes bányaműveiben. 20,000-nél jóval többet szállítottunk.

Villamos biztonsági bányalámpák.

Legesinosabb és legtökéletesebb kivitelben.

Ellenállásmérő és gyújtógép ell. nőrző készülékek.

Kivitel az összes államokba.

(912/15)

Gyújtógép 50 lóvérc, rugós indítással.

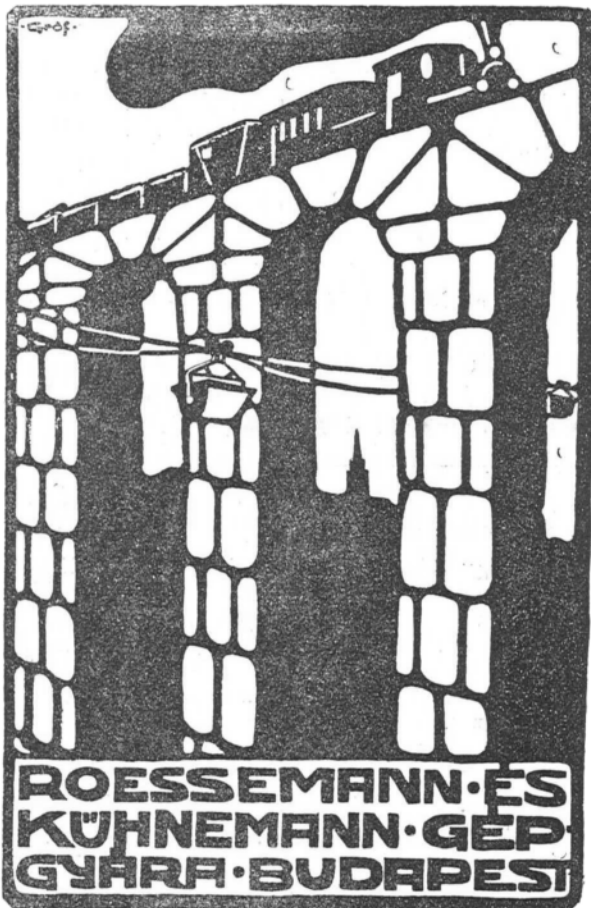
Biztonsági villamos bányalámpa.

rosszat á'lit. Nemcsak azért, mert: de mortuis nih l, nisi bene. Hanem alapjában volt igen derék, jószívű és tisztességes hivatalnok.

Sp—r F—c Bozovics. Majd meglátjuk, mit végeztek az árlejtésen. Majd aztán beszélhet róla. Ne tartson afelől, hogy az akkoriak miatt animozitással vannak. Az állami árlejtéseken nem érv az animozitás. Legalább a közszállítási szabályzat nem rendelkezik efelől.

Anyagbeszerző — Petrozsény. Az a bizonyos Neu, vagy Nei, vagy Ney cég tényleg a váci rabokkal dolgoztat. Azért is jók a gyártmányai.

Bányászüdv — Selmec. Helyesen van, ahogy írta. Láss a posta tévedésén mult, hogy irói díját késve kapta. Kár volt heveskednie a postán, mi ezt egy szóval eligazítottuk volna. II. Beküldheti. Majd csak karácsonykor lesz aktuális.

691/Sz.2/52

"Pneumatogen"

1910. évi háti typus.

Lélegző készülék, a lézésre nem alkalmas gázokban való mentéshez. Dr Bamberger Miksa, a wieni műegyetem tanárának és dr Bück Frigyes docensnek, a wieni műegyetem adjunktusának systemáját szerint.

A bányaléggel összefüggő kérdések vizsgálására alakult wieni, prágai és krakói állandó bizottságok megvizsgálták és használatát a wieni, prágai, krakói és klagenfurti bányakapitányságok kerületeiben megengedték.

A 'Pneumatogen', amelynek funkcionálása nem függ mechanika berendezésektől, a legteljesebb biztonságot nyújtja használatjának.

Árjegyzékek és leírások ingyen és bémmentve.

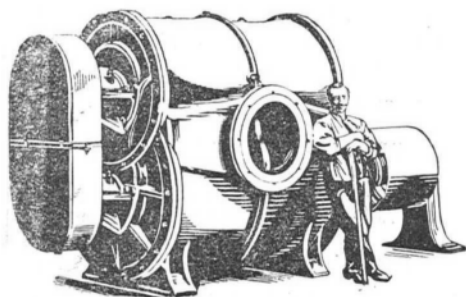
O. Neupert Nachfolger, Wien

VIII/2 Bennoplatz 8. (911/19)

Nyomtatványt

izlésesen és olcsón a „Dél-magyarország“ nyomdávalalalat készít, Szegeden,

Korona-utca 15. szám.

Centrifugális és körforgó SZIVATTYÚK, FÚVÓK, GÁZSZIVÓK,

Turbinaszivattyúk és turbokompressorok.

C. H. Jaeger & Co., Leipzig-Plagwitz.

Vezérképviselő a magyar korona országaiban:

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök,
Budapest, V., Lipót-körút 21. Telefon 105—84.